

HISTORIER PÅ ASKE

Berättelsen om Gustaf Sehmans är en av många historier om och kring Aske.

Andra historier är:

HABOR OCH SIGNHILD

– FÖRLAGA TILL ROMEO OCH JULIA?

(UTGIVEN 2007)

HÅTUNALEKEN

– OM MAKT, SVEK OCH BRÖDRASKAP

ASCHANEUS

– PIONJÄREN SOM KARTLADE LANDET

SYSKONEN BASSI OCH GUSTAV III

(UTGIVEN 2008)

LEWENHAUPT

– OCH LIVET BLAND GREVAR OCH KUNGAR

UPPLEV DET GODA ARBETET

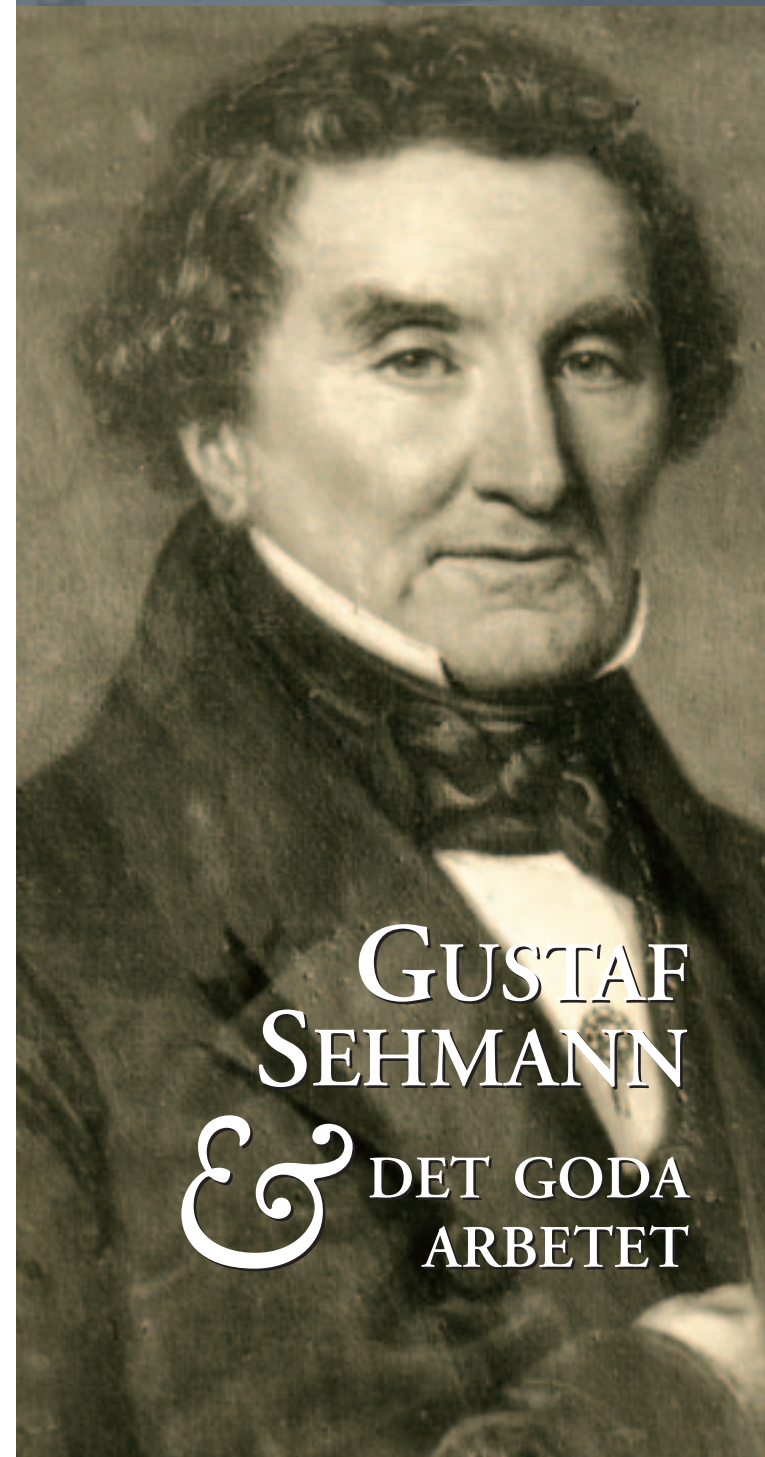
Aske har i flera hundra år öppnat sina dörrar för besökare från när och fjärran. Ung som gammal, bonde som kung, privatperson som företagsledare har alla känt sig väntade och värdefulla. En tradition som vi fortsätter att bära in i framtiden. I Sehmans anda skapar vi möjligheter till ett gott arbete, för dig som gäst och för oss som arbetar här.

Välkommen till Aske för att njuta av sällskap, mat, dryck och vårt värdskap, till vardag som fest.

ASKE

08-584 222 13
aske-bokning@aske.se
www.aske.se

**GUSTAF
SEHMANN
& DET GODA
ARBETET**

EN PLATS FÖR MÄNNISKOR I ÖVER 1000 ÅR

När du går på Askes grusgångar vandrar du på historisk mark. Här har vuxna och barn kommit och gått i tusentals år. Exakt när de första människorna byggde sina gårdar bland askträden på höjden nära Mälaren är oklart. Klart är att i närheten byggdes en fornborg vid Draget ca 2000 f Kr, och att isländska skalder i början av 1000-talet e Kr diktade om Signhildsberg, och sagan om Habor och Signhild. Under tidig medeltid var Aske en bondby bestående av flera gårdar som började dyka upp i historien när en del av dem skänktes till närliggande kloster och kyrkor. Gårdar som Gustaf Vasa tog tillbaka från kyrkan under 1500-talet när han bestämde att bryta med katolska kyrkan och samla makten hos kungen.

FRÅN BY TILL STORGODS

På 1600-talet fick riksrådet Jacob de la Gardie och hans fru, grevinnan Ebba Brahe, tre gårdar av drottning Kristina. Från att ha varit en by blev Aske nu ett gods och 1677 blev det ett skattebefriat säteri för den privilegierade adeln. Kung Carl XI tog dock tillbaka de donerade Askegårdarna i slutet av 1600-talet för att byta dem mot andra egendomar. Under 1700-talet ägdes sedan Aske av släkterna Olivecrantz, Cronsköld, Wallrave, Drufwa, von Berchner, Braunerhielm, Lejonstedt, Ingelotz och Fleetwood.

SEHMANN BYGGER DAGENS ASKE

1799 köpte den driftige Gustaf Sehmans Aske av släkten Fleetwood. Aske bestod då av fem gårdar, med tillhörande jordbruk, skogsbruk, vattenkvarn, sågverk och tegelbruk. Gustaf Sehmans beslöt att bygga en ny huvudbyggnad på Aske.

Han gav italienskfödde arkitekten Carlo Bassi uppdraget att rita en ståtlig herrgårdsbyggnad i nyklassisk stil med inspiration av florentinska renässansvillor. Byggnationen av det nya Aske tog sju år från 1802 till 1809. En orsak till den långa byggtiden var att den uppfördes av gårdens folk med tegel från det egna tegelbruket. Samtidigt byggdes nya ekonomi- och ladugårdsbyggnader, och av de kala bergsknallarna gjordes en stor park samtidigt som en ny större trädgård anlades.

PENGAR FRÅN OSTINDISKA KOMPANIET?

Isak Gustaf Sehmans föddes 1773 i Stockholm. Han var son till grosshandlare Jacob Sehmans och Sara Carolina Clason. Gustaf fick en fin litterär och musikalisk bildning och hade genom åren kontakt med flera av tidens stora författare och reste mycket i Europa. Han gifte sig 1802, samma år som bygget av Aske inleddes, med Anna Johanna Tham, dotter till Gustaf Tham som då var direktör i Svenska Ostindiska Kompaniet. Ostindiska Kompaniet var ett av dåtidens dominerande företag som framgångsrikt handlade med Kina och gav stora vinster till delägarna. Frågan är om familjen Sehmans finansierade bygget av Aske med hjälp av inkomster från kinesiskt porslin, te, silke och siden?

SEHMANN OCH DET GODA ARBETET

1800-talet var en tid av industrialism, upplysning och liberalism. Nya idéer kom in i samhället, men fortfarande var det stor skillnad mellan folk och folk. Saker som vi tar för givet idag med skola, vård och omsorg handlade istället om barnarbete, "kloka gummor" och fattigstuga för många människor. Men det fanns också bra exempel på privilegierade människor,

som i mångt och mycket gick emot sin egen klass-tillhörighet, och som ville förändra och utveckla levnads-villkoren. Människor som såg till att vanliga arbetare och deras familjer fick tillgång till skola, läkarvård och omsorg. Ett sådant exempel var brukspatron Gustaf Sehmans.

TJUSTA SKOLA OCH LÄKARSTATION

Skolor "skulle fördärva allmogens naturliga renhet och oskuld" sades det när riksdagen diskuterade allmän skolplikt, men det var inget som Sehmans ställde sig bakom. Redan 1813 förklarade han på sockenstämman att han beslutat sig för att på egen bekostnad bygga ett skolhus och anställa en lärare. Tjusta skola stod klar 1818, 26 år innan det blev allmän lag att hålla skola i landets socknar. Ett annat exempel på Sehmans insatser för det goda arbetet var att ta initiativet till en privat läkarstation på orten. Gustaf Sehmans som lade grunden till dagens Aske dog 1855, 82 år gammal, och ligger begravd på Håtuna kyrkogård. Aske förblev i Sehmans släktens ägo fram till 1872 när det såldes till greve Carl Gustaf Lewenhaupt som satte sin prägel på Aske. Men det är en annan historia.

DET GODA ARBETET PÅ ASKE

Aske har en brokig historia, från att ha varit en vanlig bondby, ett adligt gods till dagens mötesplats. En plats ägd av allt från bönder, präster, patroner, grevar, kungar till AMS. Idag över 200 år senare försöker vi leva efter Gustaf Sehmans anda på Aske. Ett Aske där våra gäster är väntade, välkomnade och värdefulla, oavsett bakgrund och ställning. Välkommen till det goda arbetet på Aske.